

MIKÄ VAPPU, VALBORGSMESSA, GLADA VAPEN, MAYHEM, MAY DAY, MAY DAY!

Noin monta nimeä löytyy Vapulle ja sen vietolle, se ei siis voi olla mikä hyvänsä päivä, eikä olekaan, sen Aatto oli ensin iso Musta päivä jota pelättiin, ja Vapunpäivä oli iso juhla-päivä. Nyt täytyy muistaa että muinoin elettiin Kuu-kalenterin mukaan, seurattiin sen eri vaiheita, ja siitä ja Kuu-ningattaren Kuu-kautisista tuo Vappukin sai aiheensa.

Kuusta täytyy nyt muistaa että sillä on eri vaiheita (kuten naisillakin, ns. Kuu-hulluuteen asti, jolloin Noidat ovat liikkeellä). Kuun kiertäminen kestää, Uudesta kuusta seuraavan Uuden Kuun alkuun, vähän yli 29 vuorokautta, mutta jotta se olisi sopivasti neljä seitsemän päivän viikkoa, niin siitä piti laskea pois yksi päivä, (eli juuri se aika, 24 tuntia, 44 minuuttia ja 40 sekuntia), jolloin Kuu on täysin näkymättömässä, ja se oli muinoin kaikkein pelottavin päivä, pelättiin että jos Kuu vaikka ei enää tulekaan näkyville!

Se päivä on meidän vanhassa Kuu-kalenterissa ollut "Joutomaanantai", (Fre Måndag, vapaa Kuu-päivä) jolloin ei saanut tehdä juuri mitään, eikä sitä päivää laskettu mukaan kalenteriin lainkaan, jolloin saatiin kuin saatiinkin ne neljä seitsemän päivän viikkoa mahtumaan yhteen Kuu-kauteen, eihän sen suurempiin tarkkuuksiin ollut mitään tarvetta, Aurinko kuitenkin merkkasi talvi- ja kesäpäivän seisaukset ja kevät- ja syyspäivän tasaukset, eikä niiden tarvinnut mennä yksiin Kuu-kausien kanssa, kuten ei vielä tänään, Kiinassa, jossa se yhdistetty Aurinko-Kuu-kalenteri edelleenkin on käytössä, ja sitä tar-

vitsevat kaikki luomu-viljelijät, ja sitä tottelevat itse maapallon ja sen merien lisäksi koko kasvi- ja eläinkuntakin, siis miksi ei jopa me miehetkin!

No, se Vapun aatto oli niin pelottava päivä että se on antanut nimensä Valborgsmessalle (Valpurimessu, jossa naiset valitsivat "sydäntävää" itselleen, mutta oikea sydän kun onkin jalkovälissä) kuin vielä pahempana sanalle Mayhem, joka englannissa tarkoitti jonkun raajan tai muun osan poistamista jopa. Myös sana Lunatic (Kuu-hulluus) kuvaa sitä, mutta kaikkein pahin oli kun siitä tuli kansainvälinen hätähuuto MAY DAY, MAY DAY, jolla kutsutaan apuun kun jokin laiva on meri-hädässä tai jokin muu hätätila on! Myös sana Mayoralty on sitä, eli May oral ty, Vapun (noita) aika!

No, mistä sitten onkaan kysymys, Kuu-kuningattaren Kuu-kautisista, ei sen vähemmästä, sillä silloin "ne" alkavat, ja kuten kaikki aviomiehet tietävät, (tai pitäisi tietää) silloin on pa-rasta pysytellä poissa tieltä, menkää hyvät miehet silloin kalaan tai metsälle tai autoan-ne korjaamaan mutta älkää ainakaan olko kotona sillä siitä voi seurata onnettomuus, (Dies Aster, eli Disaster) josta tuo sana on tullut. Kuulostaa tietenkin huvittavalta että Kuu-kuningattaren kuukautisista on tullut tuo hätähuuto-sana, May day, May day, mutta onhan se toki paljon vakavampi asia kuin jokin mitätön merihädässä oleva laiva, eikö?

Tuota Kuu-kuningattaren kuukautisia kuin myös itse Kuun poissaoloa kuvaa van-

MIKÄ VAPPU?

hoissa tarinoissa myyttinen Fénix lintu joka kerää pesäänsä tuoksuvia yrttejä ja sytyttää sen pa-lamaan, palaen siinä itsekkin, mutta syntyy siitä tuhkasta aina uudelleen. (Sen pää näkyy Suomen vaakunan sapelin kädensijasakin)

Meillä, täällä Suomessa tiedetään että Kuu-Kuningatar on Maija Ilmatar, Lähi-idän maissa tunnettu nimillä Astarte (As-tar-te, Aasa kuningatar) tai Ishtar, foinikialaisilla Baalat, ja Il-mari-nenkin kun on Kuu-ning-as, hänet me näemme Kuun ensi neljänneksessä.

Mutta meillähän tiedetään ja osataan muutakin, Vappuna juomme Simaa (Mjöd) ja syöm-me Tippaleipiä, mutta mistähän nuokin sanat kertovat? No, ensinnäkin sekä Vappu-aatto ja Vapunpäivä, kuin koko Toukokuukin, (Maj, May) kuuluvat niille naisille jotka eivät saa-neet tehdä lapsia, siis vanhoillepiioille, (Jungfru) ja he tosiaan huvittelivat koko kuukauden ajan, keskenään, he Lesboilivat, sormustimella keräsivät mahlaa (mesi) toisiltaan, ja olivat siihen keksineet vaikka mitä nautittavuuksia, myös Flooran, Täyden Kuun päivän aattona, 13.5., silloin kun kiima on hurjimmillaan,! Mutta ensin he siis Noitivat, ja entä Vapun päivänä sitten, silloin he tanssivat Vappu-salon ympärillä ja joivat sitä ”simaa” joka oli symbolisesti Kuu-Kuningattaren Kuu-kautisverta!, ja söivät Tippaleipiä, mutta tuo täytyy selittää paremmin. Ensinnäkin ”tip-pa” on oikeasti Tipu, eli he söivät tipuleipiä, minkä ihmeen tipun, no Harakan tietysti, ne-hän muistuttavat harakan pesää, sehän on niin harva että siitä näkee ja tuulee läpi, ja se taas on....!

Mutta silti, Tipuleipä, no, tämä ”tipu” on siis naimattoman naisen, ”se” kiharainen pesä, Haara-akan pesä, eli ”se” siellä, josta

Rot-(juuri) kielellä sanotaan että kyss fittan, eli sitä suudellaan ja maistellaan, He maistelivat, söivät jopa (sen mahlaa), ne noidat siis, survoi-vat eri yrttejä morttelissa (Mor tel) ja sekoittivat siihen sen mahlan ja tekivät niistä pyöreitä palloja, helmiä, joita sitten tarjosivat toisilleen, kuten näkyy Gotlannin kivisteelöjen kuvissa Akasta, hänellä monet helminauhhat kaulassaan. He todella osasivat nauttia elämästä.

Vapunpäivänä sitten viuhkottiin (Damborste), ja syötiin sillivoileipiä, eli ”siivilöitiin” (sil) sitä mahlaa jota oltiin so-r-muus-ti-me-lla kerätty! Kyllä naiset tiesivät mikä teki makeaa, mutta tämä kaikki vain Rot kielisellä alueella, Uden- eli Aurinkomaalla. Tietysti miehilläkin oli osuutensa Vapun vietossa, sitä kuvaa jo toivotus; Glada Vapen, eli vapen on se keskimäinen alaraaja, ja sille me siis toivotamme hauskaa oloa!

Nykykalenterin Kirkko sotki joten emme enää muista Vapun vieton oikeaa aikaa, mutta sen voi jokainen katsoa kalenterista, Uusi Kuu kun sattuu noin Toukokuun alkuun niin silloin se on, nyt vuonna 2011 se olisi Tiistai 3.5., ja Vappupäivä 4.5.

Vappuun kuului myös lasten paperinen hakaristiä jäljittelevä itse tehty hyrrä, ja toinen peltinen seipään päässä oleva lappeellaan jossa kuin purjeita jotka pyörittivät sitä, sekä tietysti Sima ja Tipuleivät, nyt kuitenkin kaupasta ostettuina, sekä naisten keskinäistä tanssimista. (Mitä olemmekaan menettäneet kun kirkko tuli ja sotki kalenterimme, vaan eihän sitä ole mikään pakko noudattaa, tehkää kukin omanne itse!

Leo Nygren